

Posamezna številka:
60 vinarjev.

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da. omnom naslednjega dne ter stane
celoletno 120 K., polletno 60 K.,
triletno 30 K., mesečno 10 K.
Inserati po dogovoru. Pri večkratni
objavi popust.

Naroč. se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna številka:
60 vinarjev.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prillije, svo. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni za-
pisni št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokovani se ne vračajo.

Leto: I.

Maribor, torek 28. septembra 1920.

Številka: 27.

Italijanska zbornica je sprejela zakon o aneksiji novih pokrajin.

Jadransko vprašanje: Italijanski poslanik pri dr. Trumbiču. — Narodno predstavništvo sklicano za torek 28. t. m.

Stanovanjski urad.

Maribor, 27. septembra.

K mnogim drugim ustanovam, s katerimi nas je osrečila povojna doba, spada tudi stanovanjski urad. Med vojno je vladalo obče mnenje, da se bo število prebivalstva vsled groznega klanja po vseh mogočih bojiščih zmanjšalo, v resnici pa se je zvečalo, vsaj v mestih. K temu pa je treba še pomisliti, da se med vojno in tudi po vojni ni gradilo novih hiš. Obe dejstvi skupaj sta povzročili — stanovanjsko krizo. Stanovanjska kriza je danes več ali manj nevarna bolezen vseh mest, tako pri nas, kakor tudi drugod. Posebno huda pa je še pri nas v Sloveniji vsled pritoka izseljencev iz zasedenih krajev v Primorju. Stanovanjska kriza se je pojavila v Sloveniji najprej v Ljubljani, za Ljubljano pa takoj tudi v Mariboru in v ostalih naših manjših in najmanjših mestih.

Da bi se ozdravilo to stanovanjsko bolezen, ter da bi se omejilo oddajanje stanovanj le na one osebe, ki so v tem ali onem mestu iz javnih vzrokov res potrebne, se je ustanovilo — stanovanjske urade. Ker se pa ti prvotni stanovanjski uradi niso obnesli, se jim je postavilo še kontrolo v obliki državnih stanovanjskih komisij. Vodstvo uradov so prevzeli predsedniki komisij, soddločevanje pa svetovalci. Predsednik in svetovalci pa izvršujejo te posle — zastoj. Kakor pa povsod drugod v naši domovini, tako so postale tudi te stanovanjske komisije domena onih strank, ki so slučajno na krmilu. V teh dveh dejstvih pa, da je funkcija zastojnikarska in strankar-

ska, leži vsa nesreča in kolobocija poslovanja teh uradov.

Oglejmo si sedaj podrobno naš stanovanjski urad v Mariboru, ki nas najbolj zanima. Ta stanovanjski urad tvori troje uradnic ter uradniški vodja Hrašovec, star penzionist, ki ne zna niti našega slovenskega narečja in ki je za to službo popolnoma nesposoben. Predsednik urada in komisije je klerikalec, odvetnik dr. Juvan, komisijo pa tvorijo večinoma tudi sami njegovi pristaši. Ker je funkcija predsednika le postranski posel advokata dr. Juvana in ker je vodja urada le figura, praktično neporabna in brezpomembna, leži vse delo tega urada pravzaprav na uradnicah, oziroma le na eni uradnici ter na treh pregledovalcih, ki pa so tudi samo postransko pri uradu zaposleni.

Poslovanje tega urada je brez vsakega sistema. Urad nima nikakega seznama stanovanj in strank. Za prazna stanovanja izve samo slučajno, ko kdo, ki išče stanovanje, sam izveha kje kako prazno stanovanje ali pa vsaj tako, ki bo v doglednem času prazno. Ko izve za to, pošlje tja enega od treh pregledovalcev, da se uveri, ali je stanovanje res prazno, oziroma bo v doglednem času prazno. To stanovanje se potem odda in po večini ne onemu, po katerega zaslugi je bilo najdeno, ampak onemu onih, ki se zdi teinu ali onemu pri uradu bolj umesten. Navadno odločuje tu predsednik sam, če pa se zdi potrebno, skliče tudi sejo svetovalcev. Ta seja svetovalcev pa je pravzaprav samo navadna ceremonija, kajti svetovalci prikimajo navadno brez vsakega ugovora predlogu predsednika,

ki je nekak suveren vladar vse mariborske stanovanjske sreče in nesreče.

Stanovanjska kriza v Mariboru je od dne do dne neznošnejša, strank, ki iščejo stanovanja, vedno več, praznih stanovanj vedno manj. Ob uradnih dnevih v sredo in soboto poseti ta urad do 50 strank, pa tudi druge dni se suče minimum vedno okrog 30. Da je nervoznost na strani uradništva in na strani strank vsled tega navala in brezupnega čakanja velika, si vsak lahko sam misli in da pade od obeh strani tu in tam kaka ostra beseda, ni nikak čudež. A še manjši čudež je, če cveti pri tem uradu več ali manj tudi korupcija, njega ustroj in sistem sta taka, da izključujeta možnost dobrega, uspešnega, hitrega in nepristranskega poslovanja.

Sistem stanovanjskih uradov in državnih stanovanjskih komisij je pogrešen v temelju in ako hočemo, da bo odgovarjalo svojemu namenu, moramo najprej spremeniti njen temelj. Stanovanjski urad bi moral postati res državni urad, brez upliiva vsakokratne strankarske oblasti, uradniško osobje bi moralo biti strokovno izvežbano in v vsakem oziru neoporečno. Vodstvo pa bi moral prevzeti človek, ki bi bil pri uradu fiksno nastavljen in ki mu ta služba ne bi bila postransko zastojnikarsko opravilo.

Izvesti bi se moral natančen seznam vseh stanovanj celega mesta ter voditi natančna evidenca čez vse stranke, ki pridejo in odidejo. Za to pa bi moral imeti tudi potrebno avtoriteto. Moral bi tudi imeti pravico odgovoriti stanovanje vsem tujcem, ki niso v mestu potrebni, z istočasno

eksekutivno oblastjo i. t. d. Dokler pa se to ne zgodi, se tudi stanovanjska beda ne bo boljšala, ampak dan za dnem slabšala in komplikacije bodo vedno hujše. To je važno in aktuelno vprašanje, preko katerega bi naši merodajni činitelji nikoli ne smeli iti tako hladno, kakor to delajo danes.

Zunanja in notranja politika.

* Rdeče čete so po zasedbi Vilna umorili 2000 Poljakov, tako se poroča iz Londona.

* Lord Lykow je bil imenovan državnim podtajnikom za Indijo.

* Wranglove čete so zasedle mesto Aleksandrov.

* Državni upravnik Horthy je imenoval na predlog ministrskega predsednika legacijskega svetnika I. razreda grofa Emericha Csaky-ja za ministra zunanjih del.

* „Corriere d' Italia“, katoliški organ, grozi, da bo izstopila levica iz vladne večine, ako se bode socialistično stranko še nadalje protežiralo.

* Albanski parlament se je po vesteh iz Albanije prvič sestal dne 22. septembra.

* Poljska bo stavila sovjetski Rusiji sledeče mirovne pogoje: 1. Oboje-stranske sovražnosti takoj prenehajo, 2. Boljševiške čete se umaknejo za takozvano črto Pilsudskega, ki so jo Poljaki zasedli pred rusko ofenzivo v mesecu juliju. 3. V mirovni pogodbi bo poseben odstavek o številu moštva, ki je smeta imeti obe državi med pogajanje za premirja. 4. Črta Bjelostok-Grajevo se bo pred podpisom pre-

Oton Župančič:

Slovenski jezik in gledališče.

(Priobčuje M. S.)

(Konec.)

A kaj vse jasno glasno velike večine našega naroda, ki se je v praksi obrnil k izreki na ul. Narod nam je ustvaril jezik, njegova usta ga pretvarajo in prenavljajo — in če kje, to je v tem vox populi vox dei. Govor na v spada v bistvo našega jezika, in sicer književnega jezika — torej spada po vsej pravici tudi na oder.

Eleveci trde, da je z v uvedena v naše gledališče, torej v zavod, kjer se mora gojiti pravilen jezik, rovtarščina, in sirovo kmetavzarstvo. Izreklo se je mnenje, in večinoma so si eleveci edini v tem, da spada v ljudsko igro, I pa v salonsko in klasično dramo. Sedaj pa vprašam: kje, pod božjim solncem je pri nas tisti salon, kjer se elka. Jaz ga ne poznam. Kje so tisti vzvišeni ljudje, ki elkajo. Govoril sem z najzobranejšimi ljudmi med nami, občeval lahko rečem, vsaj mimogrede z vsemi osebami, ki veljajo kaj v naši javnosti in v naši kulturi in smelo trdim, da bi preštel skoraj na prste ene roke vse tiste, ki v svojem privatnem življenju res elkajo.

In pripomniti moram, da se zdi pri nas, čeprav nam je uho že deloma pokvarjeno (šola, slavnosti, govorniki, cerkev, oder!) da je izgovarjava vedno še kolkortoliko smešna in afektirana. Ni a smešen tisti, ki govori na v, pa izgovarja vse druge vokale in konsonante natančno, kakor jih zahteva pismo in slovnica. Ali ni to nemara dovolj, razločen migljaj, da tukaj nekaj ni v redu? Če je samo ena črka afektirana v vsem slovenskem jeziku, in čemu naj bo to, kar je v navadnem življenju smešno, na odru naenkrat normalno? Od veličanstvenega do smešnega je samo en korak — ali je pri nas narobe resnica? Kar je smešno, poslane v klasični drami hipoma veličastno, v salonski elegantno? In to samo par ljudem na ljubo, ki — rari nautes — elkajo po velklem slovenskem vekarškem morju? Pomislite, kako otežkočite slovenskemu igralcu, ki ima čut za naš jezik (seveda so tudi igralci, ki ga nimajo), kako mu otežkočite s tem nenaravnim glasom prirodno govornico in neprilijeno igro? Kako omejujete celo pisatelja, ki misli na oder, ali že samo na govor, pisatelja torej, ki piše za uho, ne za oko, v izboru besed. Vsak količkaj karakterističen izraz, ki ga vzvišeni literarni jezik ne pozna,

mu je z izgovarjavo na I zabranjen. Namesto žive literature, ki jemlje svoje tipe, koder jih zaseže, ki karakterizira res z barvastimi besedami, ki jim je dala soločna raba alj trenutna situacija svoj kov, dobimo na ta način mrtvo, papirnato literaturo, ki se bo vedno bolj oddaljevala od naše resničnosti. In ali ne bo tudi naša misel pokvečena, ako je prisiljena naša beseda?

Opreka se mi da ju tudi drugod vzvišeni jezik različen od navadnega pouličnega in familijarnega govora. Gotovo. Tudi pri nas je bilo tako, bo tako, in ostalo bi vrljub vsem tako, saj v ne spada v dijalekt, nego v bistvo in v duh našega jezika. Seveda je v življenju vsaka teatralnost smešna — ni pa smešen čist, pravilen tekoč jezik v življenju — tudi smešen. A zakaj? Zato, ker je za vzvišene besede treba vzvišenih misli — in vzvišene besede so smešne tudi na papirju, če ni za njimi res vzvišene ideje, in vsak pisarček ni Shakespeare. Tisti, ki meša v ajdov kruh svoje govornice rozine iz Cankarjevih knjig, je seveda smešen. kdor se pa razvname v veliki ideji in mu vstvarja ta ideja sproti adekvaten izraz — je velih mislec in ikrtati velik govornik in nas potegne silom za se-

boj. Cankar je stilist, ki v celi knjigi ne pade iz svojega tona — ubogi mojster-skaza, ki navzame par njegovih fraz, bije z vsemi svojimi lastnimi besedami vzvišenim v obraz — pa naj bodo govornice ali pisane. Naraven in tekoč jezik pa ni nikdar smešen. To je tisti faktum — eden jezik je, po duhu eden, in če bi tudi bilo pri Nemcih drugače — ali ne bi tukaj krenili svojo pot in si ustvarili brez ozira na tuje samo z v književni, vzvišen jezik ki je v svoji fonetiki tudi salonski konverzacijski jezik, ki ga govori lahko vsak, kadar hoče in kjer hoče. Rovtarščina, neblagolasje? Verujte mi, de tisti jeziku lepota v karakterističnosti, Blagolasje ustvarja duh, izobrazbo, obzorje — iz bedastih ust bodo zveneli vsi eli bedasto in prazno, izobraženim ustom pa bo tvorila besede f-deja, in zvočne in gibke se bodo proizle raz jezika.

Da, gospoda, to vprašanje ni samo vprašanje blagolasje ali neblagolasje, torej ne samo estetsko vprašanje, nego je socialno, moralno vprašanje, vprašanje naše samozavesti in samostojnosti, našega značaja in naše odkritosti. Ali spoštujemo sebe in svoje bistvo, ali se, prva jara gospoda, sramujemo svojega izvora, ga hočemo

Gospodarstvo in trgovina.

| Tvorcnico penine (šampanjca) nameravajo ustanoviti Monašević in drugovi v Novem Sadu. Penina bi se izdelovala iz sremskih vin.

| Redno plovbo se namerava otvoriti med Bakrom in Kotorom, da se trgovcem in industrijalcem da možnost, obnoviti trgovske zveze z Dalmacijo.

| Nabiranje materiala za revizijo uvozne carinske tarife. Ministrstvo trgovine in industrije je začelo predelavati gradivo za revizijo uvozne carinske tarife in je pozvalo potom okrožnic vse gospodarske institucije, da ji predložijo nabrano gradivo. V ta namen pozivlja zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani vse trgovce, da ji takoj sporočijo svoje zadevne konkretne predloge. Pozivljamo vse trgovce, da nam naznanijo vsak konkretni primer, kjer so plačali uvozne carine več kot 25% fiktivne vrednosti uvažanega blaga. Pri tem je treba navesti 1. konkretno označbo ali opis predmeta, 2. po kateri carinski postavki je bilo blago klasificirano, 3. koliko je znašala takrat fakturna vrednost tega blaga. Ker so ti podatki najboljše razvidni iz carinske pobotnice, prasi zveza trgovskih gremijev in zadrug, da se po možnosti priloži carinska pobotnica. Brez stvarnih podatkov so vloge brezpomembne in se ne morejo vpoštevat. Izpremenjevalne predloge, katere morebitno stavijo posamezniki, je treba za vsako carinsko postavko posebej s kalkulacijo stvarno utemeljiti. Na predloge splošne narave in brez konkretne utemeljitve se ne bo mogoče ozirati. Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani pozivlja vse interesente, da ne zamudijo dane prilike in iz lastne prakse navedejo vse primere, kjer je carina previsoka in ovira nemoteno delovanje trgovine, oziroma obremenjuje konzumenta kot fiskalna dajatev, ki ni gospodarsko utemeljena.

| Promet z valutami. Na seji ministrskega sveta je bil sprejet načrt naredbe, ki jo je izdelal finančni minister glede ureditve prometa z valutami in devizami. S to uredbo se odpravi devizna centrala, njene funkcije pa preidejo na glavni inšpektorat finančnega ministrstva. Vsi naši produkti se bodo prodajali v inozemstvo za dinarje ali za krone. Tuji kupci bodo vsa svoja plačila morali vršiti izključno v naši valuti, katero bodo kupovali pri nas z valuto svoje države. Kon-

statucija, da je bila dinarska novčnica kupljena pri nas, bo vršila Narodna banka s svojimi podružnicami in koncesionirane banke, pri katerih bodo inozemski trgovci morali kupovati dinarsko-kronske novčnice in od katerih bodo dobivali potrdila, s katerimi se bodo morali pri obmejnih carinarnah izkazati, da je valuta kupljena v naši državi. Ena tretjina na ta način odkupljenih tujih deviz bo pripadla državi. Država bo zbirala te devize v fondu Narodne banke in bo potem v času mrtno sezone na dinarskih tržiščih intervenirala pri reguliranju kurza naše valute. Uredba predvideva zelo velike kazni za špekulante, ki uničujejo vrednost našega denarja. V njej se nahaja tudi točka, po kateri se menjalci stavljajo pod državno kontrolo.

| Skrajšanje roka za prijavljanje obdavčenega kuhanja žganja. Ministrstvo financ, generalna direkcija posrednih davkov je dovolila, da smejo vodje oddelkov finančne straže predpisani 48 urni rok za prijavljanje obdavčenega narejanja žganja v kolikor je kontrola izvršljiva, primeroma skrajšati. Kdor želi, da se mu dovoli skrajšanje predpisane 48 urnega prijavnega roka, se ima zgledati z že izpolnjeno fiskovino za prijavo davkovnega postopka pri pristojnem oddelku finančne straže v svrhu vidiranja prijave. Nevidiranih prijav obdavčene žganjakuhe, pri katerih znaša prijavni rok manj nego 48 ur, davčni uradi pod nobenim pogojem ne smejo sprejemati.

| Carina in natura. Ko je prišla vest, o ustavitvi plačila carine in natura, je nastalo med obrtniki in manjšimi industrijalci živahno gibanje. Radi tega je osrednja uprava za obnovo obrti sklicala za nedeljo splošno zvezo vseh obrtniških združenj v Beograd na konferenco, na kateri bodo odločevali o nadaljnji akciji.

| Davek na obratovanje obrti. Dne 25. septembra stopi v vsej Jugoslaviji v veljavo davek na obratovanje obrti. Finančno ministrstvo je izdelalo naredbo, ki predpisuje, kako se mora ta davek pobirati.

| Pobijanje draginje. V ministrstvu za obnovo zemlje se bo do konca tega meseca dogotovil načrt zakona o pobijanju draginje. Ministrstvo za obnovo zemlje namerava svoj načrt predložiti parlamentu.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Mapec se išče pri tiskarju Pinter & Lenard, Maribor. 545

Praktikanta s znanjem slovenščine in pisarniškega poslovanja išče zastopstvo zavarovalne zadruge »Crotia« v Mariboru. 539 2-2

Sedlarski in jarmenarski delovodja, izveščana zanesljiva oseba, se sprejme v stalno službo. Plača po dogovoru. Pismene oziroma ustne ponudbe na Ivan Kravos, trgovina in sedlarska delavnica v Mariboru. Istotam se sprejme tudi učenec. 537 3-2

Dobri trapični sir kilogr. K 20- se dobi pri Vinko Himelak, Maribor, Slomškovo trg št. 6. 546

Proda se

večja množina novih moških in damskih klobukov. Kje pove

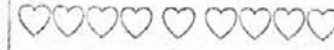
Zastopstvo jugosl. novin
547 Maribor, Slovenska ul. 15. 2-1

Pristopajte
k
Jugoslov. Matici!

Nove
vinske sode

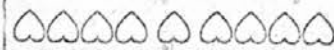
zelo močne, od 60 do 650 lit. se po jako niski ceni prodajo. Vprašati je pri 538 2-2

Meroizkušnem uradu
Frančiškanska ulica 11.

Stenografinja

za nemščino in slovenščino se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme. Obširne ponudbe z prepisi sprotičeval in z navedbo zahtevkov plače je vposlali na Prvo jugoslovensko tovarno za usnje in čevlje d. d. na Bregu pri Ptujju. 535 3-2

Štampilje

Datum-Štampilje

Počate iz medij

Stroje za paginiranje

Aparate za šivanje aktov

dobavljajo
najhitreje in najceneje

Ludovik Šef

Maribor

Prežernova ulica št. 1

Tovarniška zaloga papirja in specialna trgovina pisarniških potrebščin. 389

Brzjavlj: Papirščef Maribor.

Zahvala.

Izrazi prijateljstva in sočutja, ki so nam došli od vsih strani, ko je težko obolel in nas za vedno zapustil naš preljuben sin, brat in nečak

Ivan Kavčič

so nas globoko ganili. Izrekamo vsem prav srčno hvalo. Posebno pa se zahvaljujemo uradniškemu zboru južne železnice, pevskemu društvu »Drava«, godbi južne železnice, deputaciji Sokola v Studencih in č. g. dr. Anton Jerovšek-u. Vsem skupaj: Bog plati!

V Studencih, dne 26. septembra 1920.

544

Zalujoči ostali.

Poročam slavnemu občinstvu, da sem otvoril svojo

čevljarsko delavnico
v Vetrinjski ulici št. 20.

Za obilen obisk se priporoča

Jakob Dogša.

488

Govorite povsod slovenski!

Adresar za Slovenijo

za leto 1921

se že tiska in izide v začetku novembra.

Razpredelba vseh državnih, pokrajinskih, mestnih uradov in zavodov in točno sestavljen naslovnik vseh industrijskih in trgovinskih podjetij. Adresar vsebuje preko 100.000 naslovov raznih uradov, zdravnikov, notarjev, odvetnikov, inženirjev, trgovcev in obrtnikov, raznih družb, društev in zasebnih, prosvetnih, dobrodelnih in športnih zavodov.

Z ozirom na sedanje cene papirja in stavka stane **adresar K 240-**. — Prednaročila sprejema uredništvo proti naplačilu **K 120-** in sicer do **15. oktobra 1920.** — Pri poznejših naročilih in prosti prodaji preostalih izvodov se cena zviša. Oglase za adresar sprejemamo se do **15. oktobra 1920.** 523

Uredništvo adresarja za Slovenijo
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Deln. glavica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

CENTRALA V LJUBLJANI

Deln. glavica z rezervn. zakladi okrog 50 mil. kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju, ekspozitura Ptuj.

Obrestuje vloge na trillitice in na troleži račun s 8 odstotkom brez odpovedi, proti trimesčni odpovedi s 8 in četiri odstotkov čistih.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, davize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.

Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in preključe na vrednostne papirje in blago.

Izvršuje vse bančne transakcije.